

Plan for å fremme eit godt psykososialt miljø i Aukrabarnehagen

- Fremme leik, vennskap og deltaking
- Førebygge mobbeåtferd
- Frå observasjon til tiltak

Dei tilsette i barnehagen skal ha ei observerande grunnhaldning for å sikre at uheldige samspelsmønster vert raskt oppfatta og gjort noko med

INNHALD

INNLEIING	Side 3
KORT SAMANDRAG	Side 4
1. TIDLEG INNSATS I BARNEHAGEN, FREMME VENNSKAP, LEIK OG DELTAKING	Side 5
2. MOBBING OG BYRJANDE MOBBEÅTFERD I BARNEHAGEN	Side 8
3. TIDLEG INNSATS I BARNEHAGEN, FØREBYGGE MOBBEÅTFERD	Side 10
4. FRÅ OBSERVASJON TIL TILTAK	Side 12
LITTERATURLISTE OG AKTUELLE NETTSIDER	Side 13
Vedlegg : Skjema for varsling	
Vedlegg : Skjema for tiltak	
Vedlegg : Observasjonsskjema	

INNLEIING

[Barnehageloven](#) og [Rammeplan for barnehagen](#) seier at å møte individet sitt behov for omsorg, tryggleik, tilhøyrse og anerkjening, og sikre at barna får ta del i og medverke i fellesskapet, er viktige verdiar som skal spegle seg igjen i barnehagen.

Barnehageloven set fast at barnehagane har ei omsorgsplikt, og har ein helsefremmande og førebyggande funksjon.

Vidare seier rammeplan at å bidra til at alle barn i barnehage, får ein god barndom som er prega av trivsel, vennskap og leik, er fundamentalt.

Når barnet kjenner seg trygt og godt teke vare på, er utgangspunktet for læring og meistring det beste. Arbeidet med relasjonane mellom vaksne og barn, og barna imellom, er sentralt for å utvikle og sikre barna eit god psykososialt barnehagemiljø. Det fremmer motstandskraft, og er utviklings- og helsefremmande. Forsking viser at det er redusert risiko for å bli mobba dersom dei tilsette har ein god relasjon til barnet. (Hughes, Cavell og Wilson 2001)

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehagar og skoler, og dei kommunale vedtektene for Aukrabarnehagane er tydeleg på at barnehagen skal fremme trivsel og gode psykososiale tilhøve. Psykososialt miljø er det sosiale miljøet i barnehagen, og korleis barna og dei tilsette opplever det.

Tidleg innsats.

Forsking framhevar kor viktig det er med tidleg innsats. Når vi hjelper barn tidleg, førebygger det sosiale og emosjonelle vanskar seinare. Om vi er god på å oppdage og stoppe byrjande mobbeåtferd, kan vi bryte eit negativt utviklingsløp før mobbing får tid til å eskalere.

J.J.Heckman (Nobelprisvinnar i økonomi i 2000), viser i sin kurve ([The Heckman Curve](#)), kor viktig førebygging og helsefremmande arbeid med dei yngste barna er i eit samfunnsøkonomisk perspektiv. Å investere i barn, dess tidlegare, jo betre, er det som har størst betydning på samfunnsnivå.

Arbeidet med mobbing i barnehagen er nært knytt til dei tilsette sine haldningar, og kor bevisst dei er mobbing sin påverknad på barna. [Forskningsrapporten](#), Hele barnet, hele løpet. Mobbing i barnehagen (2015), seier at det er alltid personalet sitt ansvar å ta mobbing på alvor. I gode barnehagar veit dei tilsette kva dei skal gjere når mobbing skjer, og dei gjer det. Det viktige er å skape positive, inkluderande klima, og alltid jobbe aktivt mot byrjande mobbeåtferd.

Denne plana vil vere med på å auke dei tilsette sin kunnskap om, og bevisstheit kring mobbing, og gje dei meir handlingskompetanse til å arbeide førebyggande og gripe inn når det skjer. Plana gjev foreldra informasjon om korleis barnehagen arbeider helsefremmande og førebyggande, og kva rutinar barnehagen har for å handtere mobbeåtferd. Den vil og seie noko om korleis foreldre vert involvert og skal medverke i arbeidet. Foreldre må vite kva barnehagen skal gjere dersom mobbing oppstår.

Barnehagane i Aukra har nulltoleranse for mobbing.

Vi trur at mobbing og mobbeåtferd skjer,

men vi tek problemet på alvor, og gjer noko for å motverke, førebygge og stoppe det.

Barna si oppleving, dei tilsette sitt ansvar og foreldre si involvering er kjernepunkt.

Mobbing høyrer ikkje heime i den gode barndommen.

KORT SAMANDRAG

Handlingsplana er delt inn i fire kapittel.

Vi startar med å skrive om korleis barnehagen skal leggje til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap, og korleis barn tileignar seg sosial kompetanse gjennom positivt samspel. Vidare definerer og forklarar vi korleis mobbing og byrjande mobbeåtferd kan sjå ut i barnehagen, før vi seier noko om korleis vi tenkjer at vi kan førebygge mobbing.

Plana vert avslutta med korleis vi skal greie å avdekke, håndtere og følgje opp mobbing og mobbeåtferd i Aukrabarnehagen.

1. Tidleg innsats - fremme leik, vennskap og deltaking.	Her peiker vi på verdien av god sosial kompetanse, korleis vennskap og leik er beskyttande faktorar, korleis barna gjennom sjølvhevding og empati kan stå opp for seg sjølv og andre, og korleis gode relasjonar er grunnmur for ei god psykisk helse.
2. Mobbing og byrjande mobbeåtferd i barnehagen	Definerer mobbing i barnehagen, og utdjupar korleis sosiale prosessar i barnegruppa kan komme på avvege og utvikle seg til uheldige samspelsmønster mellom barna. Dersom desse mønstra vert stabile, kan det over tid utvikle seg til mobbeåtferd eller mobbing. Enkeltbarn sine sårbarheiter, barnegruppa sin dynamikk og klima, og dei vaksne sin kunnskap, haldningar og handlingskompetanse er avgjerande faktorar. Vi forklarar korleis vi kan nytte ressurskontrollteorien for å forstå mobbing og byrjande mobbeåtferd.
3. Tidleg innsats - førebygge mobbeåtferd.	Vi viser her korleis sosial støtte til barna, autoritative barnehagar, gode rammefaktorar og samarbeid med foreldre og ulike instansar er viktig i det førebyggjande arbeidet.
4. Frå observasjon til tiltak.	Handlar om korleis vi gjennom observasjon, varsling og aktivitetsplan kan oppdage, følgje opp, stoppe og handtere mobbing og krenkingar.

Skjema for varsling av mobbeåtferd/mobbing, aktivitetsplan og observasjonsskjema er vedlegg til denne plana.

1. TIDLEG INNSATS I BARNEHAGEN, FREMME VENNSKAP, LEIK OG DELTAKING.

Barnehagen skal vere ein trygg og utfordrande stad der barna kan prøve ut ulike sider ved samspel, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte til å meistre motgang, handtere utfordringar og bli kjende med eigne og andre sine kjensler. (Rammeplan for barnehagen)

Sosial kompetanse handlar om å lukkast i å omgå andre. God sosial kompetanse er ein ressurs for barnet, og verkar som ei vaksine mot problemåtferd.

Empati og rolletaking, prososial åtferd, sjølvkontroll, sjølvhevding og leik, glede og humor er sentrale ferdigheiter.

Personalet skal hjelpe dei til å utvikle og meistre desse ferdigheitene, tilpasse åtferda si og stimulere til gode relasjonar mellom barna .

Rammeplanen seier at foreldra og barnehagepersonalet har eit felles ansvar for at barnet skal trivast og utvikle seg. Samarbeidet skal alltid ha barnet sitt beste som kompass.

Vennskap og leik som beskyttande faktor.

Verdien av vennskap er stor.

Å ha ein eller fleire gode vennar vil vere ein viktig del av barn sin bærebjelke i livet.

Barna seier sjølv at det viktigaste med å gå i barnehagen er å leike og få vennar.

Barn må lære mange sosiale ferdigheiter for å utvikle positive vennerelasjonar og førebygge mobbeåtferd. Personalet sine haldningar og handlingar knytt til barn si utvikling av vennskap er sentralt for korleis dei vi få til dette.

Tidleg innsats når det gjeld mobbing kan til dømes vere at personalet systematisk og målretta arbeider for å inkludere barn i meningsfulle vennskap. Det arbeidet bør vere ein naturleg del av den daglege pedagogiske praksisen i barnehagen.

At alle barn får utvikla eit godt nok språk til å kunne vere likeverdige deltakarar i samspel og leik, er avgjerande for korleis ein lukkast med å etablere desse vennskapa.

Leiken er den viktigaste arenaen for sosialisering.

Alle barn i barnehagen skal delta i og erfare glede gjennom leik. Personalet må ha kunnskap om, og vere bevisste på, korleis dei kan bruke leik for å utvikle vennskap og gode relasjonar.

Å gje barna felles erfaringar, hjelp til å knekke leikekoder og inngangsbilletter til etablert leik er viktig. Nokre barn må lære å leike.

Ved å vere med i leiken, kan dei tilsette støtte opp om og styrke barna sin leikekompetanse.

Det fysiske miljøet på barnehagen skal fremme positivt samspel og god leik.

Barnehageforskning trekkjer linjer mellom leik, vennskap og trivsel. Vennskap og leik førebygger mobbeåtferd, som igjen er avgjerande for om barna trivast i barnehagen.

Alle barn skal kjenne at dei er viktig for fellesskapet.

Sjølvhevding - Stå opp for seg sjølv og andre.

Det er viktig at barn lærer seg å stå opp mot mobbeåtferd dersom dei eller andre vert utsett for det.

Å vite korleis dei kan handle, og samtidig vere sjølvsikker, gjev dei ei kjensle av å ha kontroll. Når barna viser at dei har ei god og trygg sjølvkjensle, kan det hindre at andre forsøker å mobbe dei.

Barn må og lære at dei alltid kan be dei vaksne om hjelp.

Empati er ein av dei viktigaste sosiale ferdigheitene for å førebygge mobbeåtferd. Dersom barna forstår, bryr seg om og responderer med omsorg på andre barn sine tankar og kjensler, vil dei i mindre grad såre andre, og heller ønskje å vere vennlege, trøyste og hjelpe til, slik at andre barn føler seg betre.

Å snakke om forskjellar som ein styrke for gruppa kan vere med å utvikle barna sin toleranse og respekt for dei som er annleis enn seg sjølv. Barnehagen skal fremme mangfaldet i barnegruppa, og likeverd er ein grunnleggjande verdi som den pedagogiske praksisen skal tufte på.

God psykisk helse har grunnlag i gode relasjonar.

Barnet
er inga gåte
Barnet er enkelt
som ei grankongle
Gje det varme
og det opnar
alle sine frø
(Arne Ruset)

Eit godt og trygt psykososialt miljø, og eit positivt klima, er grunnmuren i det førebyggjande arbeidet mot mobbing. Varme, engasjerte og ansvarlege tilsette forstår at relasjonsarbeid er det viktigaste dei held på med i barnehagen. Relasjonane skal vere prega av trygg tilknytning, omsorg og kjærleik, samtidig som det vert stilt tydelege krav til korleis vi skal vere mot kvarandre.

Arne Holte, tidlegare direktør i Folkehelseinstituttet, sine sju psykiske helserettar, er ei god rettesnor for å forstå kva behov menneske har for å kunne bygge ei positiv psykisk helse.

Han seier at barnehagar som har høg kvalitet på desse områda, er psykisk helsefremmande.

Sju psykiske helserettar – Arne Holte	
IDENTITET OG SELVRESPEKT	Følelse av at man er noe, at man er noe verdt.
MENING I LIVET	Følelse av å være del av noe større enn en selv, at det er noen som trenger en.
MESTRING	Følelse av at man duger til noe, at det er noe man får til.
TILHØRIGHET	Følelse av å høre til hos noen, høre hjemme et sted.
TRYGGHET	Kunne føle, tenke og utfolde seg uten å være redd.
DELTADELSE	Følelse av at det spiller noen rolle for andre hva man gjør eller ikke gjør.
FELLESKAP	At man har noen å dele tanker og følelser med, noen som kjenner en, bryr seg om en, vil passe på en når det trengs.

Verktøy og metodar vi kan nytte i barnehagen for arbeide med relasjonar og sosial kompetanse:	
Samtalebilder og tegningar / Musa Marius av Merete Holmsen	Bilda er ei form for samtaleverktøy med barn kring vanskelege tema
Du og jeg og vi to av Kari Lamer	Eit program bygd på forskingsbasert kunnskap, for utvikling av sosial kompetanse
Elle Melle plakatar	Bilder til samtale/ filosofering med barn om t.d vennskap, fellesskap og mobbing
Steg for steg (småsteg)	Er eit systematisk verktøy for å øve inn og trene på sosiale ferdigheiter
Fargekartlegging av Kari Pape	For å kartlegge, reflektere over og utvikle personalet sine relasjonar til enkeltbarn
Dialogspel.	Personalet reflekterer over ulike påstandar for å bevisstgjere eigne haldningar og verdiar, og utvikle eigen praksis
Marte Meo rettleiing (PPT)	Vert brukt for å utvikle og styrke samspel. Kva utviklingsstøtte treng barnet frå dei tilsette
Psykologisk førstehjelp av Solfrid Raknes	Materiell for å samtale med barn om tankar og følelsar, og korleis få det betre med seg sjølv og med vennene i barnehagen
Førskulegruppa/ solsikkeklubben	Det siste året før skolestart vert det arbeida med sosial kompetanse for å skape fellesskap og gruppetilhøyrse med dei barna som skal starte i 1.klasse
Trygghetssirkelen (Circle of security) og foreldreaktiv tilvenjing	Verktøy for å forstå kva behov barn har, kva signal det gjev og kva vi kan gjere for å møte desse behova på ein god måte. Målet er barn med trygg tilknytning, rusta til å møte dei utfordringane dei vil støte på i livet

2. MOBBING OG BYRJANDE MOBBEÅTFERD I BARNEHAGEN.

Når rapporten Hele barnet, hele løpet. Om mobbing i barnehagen, forstår mobbing i barnehagen som sosiale prosesser på avvege, vert det viktig at barnehagane set fokus på den konteksten dei har, den kulturen som er, og dei sosiale prosessane som skjer, kvar dag.

Forskning viser at barn har mobbeåtferd også i tidleg alder. Barna treng likevel ikkje å vere klar over at det er det dei gjer, og at handlingane deira har negativ verknad på andre.

12 prosent av barna seier at dei ofte vert plaga av andre barn.

Korleis kan mobbeåtferd sjå ut i barnehagen ?

Mobbing kan bli drive fram av belønningar som f.eks å få tak i ressursar og oppnå sosial status. Småbarna brukar gjerne negative handlingsstrategiar for å få tilgang til t.d leiker, eller for å få merksemd frå andre barn eller vaksne. Intensjon er gjerne ikkje bevisst i denne alderen.

Når ei negativ handling gjev ein sosial ressurs som t.d tilhøyrslø eller popularitet, er det lett for at barnet gjentek den åtfærda. Dersom slik åtferd får utvikle seg i barnegruppa, kan det etterkvart bli stabile mønster og utvikle seg til mobbing.

Ressurskontrollteorien

Er ein teori utforma av Hawley, Little og Card (2007), og har bakgrunn i omfattande forskning.

Eit sentralt fokus i teorien er korleis ein kan oppnå ressurskontroll.

Korleis får barn tak i ressursar som er viktig for dei for å komme seg fram i livet ?

Teorien skil mellom materielle ressursar, sosiale ressursar og tilgang på informasjon.

Korleis ein kan oppnå desse ressursane vert forklart i to dimensjonar ; prososiale (positive) og negative handlingar.

Med bakgrunn i desse dimensjonane er det identifisert fire grupper utifrå kva tilnærming dei nyttar for å nå tak i ressursar. Desse fire gruppene er :

- **Dei prososiale**, som oppnår ressursar ved å utøve sosiale ferdigheiter, ha ei positiv innstilling til vennskap og ha lite konflikter med andre. Gruppa scorer høgt på status.
- **Dei negative**, manglar sosiale ferdigheiter og har vanskar med å etablere vennskap. Dei er ofte i konflikter. Dei kan få tak i ressursar, men har lav status blant jamnaldringar.
- **Dei bistategiske**, har prososiale ferdigheiter, normalt gode relasjonar til vaksne og eit vennenettverk. Dei brukar også negative handlingar som t.d utestenging. Gruppa scorer høgt på å få tak i ressursar, og er blant dei med høgast status blant jamnaldringar. Dei er blant dei mest populære og ettertrakta barn og unge, samtidig som dei held på med negative handlingar og mobberelaterte aktivitetar. Truleg ikkje for å skade, men for å oppnå ressursar.
- **Dei ikkje-kontrollerande**, får i liten grad tak i ressursar. Dei er sosialt passive, usikre, har lav status og treng hjelp for å bli inkludert i vennenettverk.

Denne teorien kan vi bruke til å sjå og forstå mobbing/ mobbeåtferd, vi kan finne ut kven som treng hjelp, og kva handlingar vi bør følgje med på. Status er eit element det vert viktig å forstå i desse prosessane.

Mobbing i barnehagen kan bli definert på mange måtar.

Vi vel å bruke den som utdanningsdirektoratet brukar :

I barnehagen kan mobbing forstås som at barn utsettes for negative hendelser fra andre i lek og samspill, der de opplever å ikke være en betydningsfull person for fellesskapet. (Lund, Helgeland).

Definisjonen seier at mobbing i barnehagen handlar om å krenkje dei små barna sitt grunnleggjande behov for tilhøyrslø.

Sentralt er negative hendingar og det å ikkje kjenne seg inkludert i leik og samspel.

I tillegg seier andre definisjonar at mobbing involverer ei ubalanse i styrkeforholdet mellom den som utøver, og den som vert utsett for det.

Når det gjeld små barn må vi sjå heilskapleg på barnehagekvardagen og barnet sin totale livssituasjon. Enkeltepisodar kan vere utslagsgjevande for somme barn, særleg dersom det i heilskapen er andre risikofaktorar.

Eit barn som er godt teke i vare, og som fungerer trygt sosialt, vil som oftast vere robust i møte med enkelthendingar i barnehagen.

Former for mobbeåtferd	
FYSISK MOBBING	kan vere å dytte, slå, bite, sparke, lugge, ta i frå leiker, øydelegge eigedelar.
VERBAL MOBBING	kan vere kallenamn, fornærme, truslar, erting, latterleggjering.
RELASJONELL MOBBING	kan vere ekskludering, utestenging, spreie rykte, dominere/ bli bestemt over, få tildelt roller med lav status i rolleleik, bli tvinga til å gjere noko, gjere grimasar mot, få andre til å skade nokon, stikke av frå.

(Mobbeåtferd i barnehagen, Iidsøe og Roland ,2017)

Enkeltbarn og barnegruppa.

Enkeltbarn sine sårbarheiter som t.d å vere introvert eller passiv, mangle språk, ha lav sosial kompetanse, ha utagerande åtferd eller lav impuls kontroll, men også korleis barna påverkar kvarandre i dei sosiale prosessane, har ofte samanheng med mobbeåtferd i barnehagen.

Etablering av roller i barnegruppa og kvaliteten på samspelet mellom barna, er viktige faktorar som dei tilsette må følgje med på, og handle i høve til. Vi må sjå og gripe inn overfor dei som viser mobbeåtferd, barn som blir utsett for mobbeåtferd, og dei barna som er tilskodarar.

Tidleg intervensjon og rettleiing kan vere med å etablere ein atmosfære der mobbing ikkje vert tillate, og slik åtferd ikkje får grobotn.

Dei tilsette i barnehagen.

Rammeplanen seier at personalet skal førebygge, stoppe og følgje opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkingar og uheldige åtferdsmønster.

Dersom dei tilsette ikkje reagerer, vert den byrjande mobbeåtferden legalisert. Å stoppe mobbing krev tydelege, varme og profesjonelle vaksne (autoritative), som har oversikt og kontroll.

Dei må vise at det er handlinga til barnet eller barna dei ikkje aksepterer, ikkje barnet som person.

Det er viktig at det vert jobba med å skape inkluderande fellesskap, der barn si deltaking i leik er heilt sentralt.

Personalet er rollemodellar og har eit særleg ansvar for at kvaliteten på interaksjonar, relasjonar og kommunikasjonen seg i mellom er god og positiv.

I Aukrabarnehagen snakkar vi «om å ha eit hjerte innstilt på fred».

Samarbeidet og kommunikasjonen mellom dei vaksne som jobbar der, vil prege klimaet i barnegruppa. Barnehagane må ha ein sunn og konstruktiv tilbakemeldingskultur som er med å fremme positivt samarbeid og trivsel, og som reagerer dersom uakseptabel åtferd som t.d krenkingar mot barn skjer.

Å bygge kapasitet i personalgruppa kring mobbetemaet, utviklar ei felles forståing som skal sikre kvaliteten på dette arbeidet.

Kapasitet består av :	
Kompetansebygging	Kva kunnskapsnivå og erfaring dei tilsette har, t.d på område som observasjon, leik, sosial kompetanse, språk, emosjonell utvikling og relasjonsarbeid.
Motivasjon	Vilje og lyst til å gå inn i dette arbeidet.
Verdinivå	T.d må ein praktisere inkludering som ein grunnleggjande verdi i alt mobbearbeid.

3. TIDLEG INNSATS I BARNEHAGEN, FØREBYGGE MOBBEÅTFERD.

Barnehagen skal bidra til at barna trivst og opplever livsglede, meistring og kjensle av eigenverdi, og han skal førebyggje krenkingar og mobbing. Om eit barn opplever å bli krenkt eller mobba, må barnehagen handtere det, stoppe det og følgje det opp.

Barnehagen skal tilpasse det almennpedagogiske tilbodet etter behova og føresetnadane til barna, også når enkelte barn har behov for ekstra støtte i kortare eller lengre periodar. Barnehagen skal sørge for at barn som treng ekstra støtte, tidleg får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilrettelegginga som er nødvendig for å gi barnet eit inkluderande og likeverdig tilbod. Inkludering i barnehagen handlar og om å leggje til rette for sosial deltaking. (Rammeplan for barnehagen)

Om mobbeåtferd vert eit mønster i barnegruppa, eller om personalet grip inn på ein måte som verkar bra, og som hindrar at det skjer, er avgjerande for om mobbing spreier seg eller varar ved inn i skole -og ungdomsalder.

Det er påvist ein samanheng mellom å ha negative relasjonar det siste året i barnehagen og i 8.klasse.

Sosial støtte.

Sosial støtte er identifisert som ein førebyggjande faktor mot mobbing.

Foreldre og tilsette i barnehagen er nøkkelpersonar, og må guide barna.

Kompetente vaksne skal korrigere og justere uheldige sosiale interaksjonar slik at dei kjem inn på rett spor. Ut i frå prinsippet om barn sin medverknad må barna få rettleiing gjennom dialog når ein observerer potensiell mobbeåtferd.

Korleis barna snakkar til og med kvarandre, mengd av konfliktrar og evne til å løyse dei, er faktorar som kan gje oss ein peikepinn på om miljøet er godt eller dårleg.

Sensitive vaksne er nær og fangar opp signal i barnegruppa, og hjå enkeltbarn. Dei gjev respons til barna sine behov, og tilbyr støtte og tryggleik.

Autoritative barnehagar.

Autoritative barnehagar er prega av tryggleik.

I slike barnehagar jobbar det vaksne som ser barna, gjev varme responsar, sett tydelege grenser og grip inn overfor negativ åtferd.

Forskning peikar på viktigheita av den autoritative vaksenrolla for å førebygge og stoppe mobbing. Det fordrar ein god kombinasjon mellom relasjonsvarme og tydelege krav og kontroll.

(Det autoritative perspektivet, Baumrind, 1991)

Dei tilsette grip inn i mobbesituasjonar som oppstår, og gjev tydeleg beskjed om at slike handlingar ikkje er lov. Dette vert gjort med varme og respekt for alle dei involverte partane.

Barna må bli rettleia i retning av prososiale handlingar.

Sårbare barn, som står i fare for å bli utsett for mobbeåtferd og negative handlingar, treng ekstra kvalitet i relasjonsbygginga, og mykje emosjonell støtte frå dei vaksne. Både passive, introverte barn, og barn med utagerande handlingar har t.d høgare risiko for å bli utsett for mobbeaktivitet. Desse barna har eit sterkt behov for at nokon hjelper dei med relasjonsbygging, og med å komme inn i leik. May Britt Drugli (Professor ved RKBU) seier at det er ingenting som er viktigare.

Her og nå gjev det tryggleik, trivsel og tilhøyrslø, i tillegg beskyttar gode relasjonar mot effekten av belastningar seinare i livet.

Alle barn i barnehagen skal kunne «kvile» seg i at det alltid er ein vaksen som er der for akkurat dei.

Eit inkluderande miljø skal vere med å førebygge uheldige samspelsmønster. Dei tilsette i barnehagen må kunne bruke observasjon som verktøy for å fange opp klima i gruppa, sårbare barn, og avdekke og ta tak i byrjande mobbeåtferd.

Barn må få forklart kvifor åtferda deira ikkje er ønskja, og må få rettleiing i alternative positive handlingar. Å lære seg å løyse konflikter med andre barn på ein konstruktiv og positiv måte er eit viktig verktøy for å meistre leik og samspel.

Rammefaktorar.

Barnehagen må sikre at strukturar og rutinar legg til rette for at barna skal lukkast. Frileik og overgangar frå ein aktivitet til ein anna, er potensielle stader der barn kan komme i konflikt eller inn i negativt samspel. Her krev det at dei tilsette er nær, aktiv og sensitiv.

Korleis ein organiserer barna i grupper og korleis ein fordeler personalet, vil og vere med å påverke klimaet i barnegruppa. Det er avgjerande at vi kontinuerleg har eit bevisst og evaluerande blikk på dette.

Samarbeid.

I arbeidet mot mobbing har dei tilsette og foreldra eit felles ansvar, og det er viktig å trekkje i same retning. Openheit, felles forståing og involvering er sentralt for å få til det best mogleg. Barnehagen har ansvar for å skape dette samarbeidet og legge til rette for ein god dialog kring temaet generelt, og i enkeltsaker spesielt.

Det kan og vere aktuelt å rettleie foreldre spesifikt på saker.

Familiar med gode relasjonar er førebyggjande mot mobbing, og beskyttande i seg sjølv.

I alvorlege saker bør barnehagen søkje råd, rettleiing og samarbeid med andre instansar som t.d helsesøster og PPT, og i somme saker også på kommunenivå (barnehageeigar/rådmann).

4. FRÅ OBSERVASJON TIL TILTAK.

Rammeplan seier at barnehagen skal handtere, stoppe og følgje opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkingar og uheldige samspelsmønster.

Når det gjeld mobbing må det bli jobba både på individ- og systemnivå.

Trivselen og den allsidige utviklinga til barnet skal observerast og vurderast fortløpande. Vurderingar av trivselen og den allsidige utviklinga til barnegruppa og enkeltbarn skal dokumenterast når det er nødvendig for å gi et tilrettelagt tilbod. (Rammeplan for barnehagen)

Observasjon.

Dei tilsette i barnehagen skal ha ei observerande grunnhaldning for å sikre at uheldige samspelsmønster vert raskt oppfatta og gjort noko med.

Det vil og vere nødvendig med systematisk og målretta observasjon og/ eller kartlegging.

Det er mange måtar å gjere det på. (Sjå vedlegg)

Av og til vil det beste vere å «skreddarsy» skjema utifrå eit konkret behov.

Ønskjer vi å ta i bruk metodar som er meir standardisert, kan vi t.d bruke laupande protokoll, sosiogram, kontaktdiagram, praksisforteljingar eller barnesamtalar.

Det er viktig at dei tilsette deltek aktiv i leik. Då er det lettare å oppdage uheldige samspelsmønster.

Systematisk observasjon og refleksjon over kvaliteten på det uformelle samspelet kan vere med å hindre at mobbing får oppstå eller utvikle seg.

Foreldre og resten av personalet må bli involvert i arbeidet/ tiltaka heile vegen.

Varsling og aktivitetsplan.

Alle som oppdagar mobbeåtferd eller mobbing har ansvar for å seie i frå.

Varsling kan vere både munnleg og skriftleg.

Dersom det er mistanke om eller kjennskap til mobbing, eller det kjem inn varsel om mobbeåtferd/ mobbing til barnehagen, skal det utarbeidast ei aktivitetsplan.

Styrrar har særskilt ansvar for å følgje opp og dokumentere sakene. Pedagogisk leiar, i samarbeid med foreldre og dei andre tilsette, skal delta aktivt i prosessen i høve handtering og oppfølging.

Særleg gjeld det dei tiltaka som vert sett i verk.

Barnehageeigar ved rådmann vert varsla ved alvorlege saker.

Skjema for varsling og aktivitetsplan er vedlegg til denne handlingsplanen.

LITTERATURLISTE

- Lov om barnehagar 01.01.2006
- Rammeplan for barnehagen 24.april 2017
- Mobbeatferd i barnehagen. Temaforståelse – forebygging – tiltak. Ella Cosmovici og Pål Roland.
- Hele barnet, hele løpet. Mobbing i barnehagen. Forskningsrapport 2015. Ingrid Lund (red.)
- Barn sin trivsel – vaksne sitt ansvar. Førebyggjande arbeid mot mobbing startar i barnehagen. Utdanningsdirektoratet.
- Mobbing i barnehagen (brosjyre). Foreldreutvalget for barnehager.
- Liten i barnehagen. Forsking, teori og praksis. May Britt Drugli.
- Further Support for the Developmental Significance of the Quality of the Teacher–Student Relationship. Hughes, Cavell og Wilson 2001
- Skjema for varsling og Skriftleg aktivitetsplan. Aukraskolen. Aukra kommune.

AKTUELLE NETTSIDER

Nullmobbing.no

Læringsmiljøsenderet